

PORTUGALIA

CAPITALĂ

Lisboa

suprafață: 92 090 km²

număr de locuitori: 10 303 000
(iulie 2020)



ÎMPĂRTIRE ADMINISTRATIVĂ

DISTRICTE

Aveiro

Beja

Braga

Bragança

Castelo Branco

Coimbra

Évora

Faro

Guarda

Leiria

Lisboa

Portalegre

Porto

Santarém

Setúbal

Viana do Castelo

Vila Real

Viseu

REGIUNI AUTONOME

Ácores

Madeira

DISTANȚELE ÎNTRE ORAȘE

	Braga	Coimbra	Évora	Faro	Guimarães	Lisboa	Mirandela	Porto
Braga	-	170	461	604	25	367	167	56
Coimbra	170	-	279	444	168	207	232	121
Évora	461	279	-	224	456	132	561	409
Faro	604	444	224	-	602	277	707	555
Guimarães	25	168	456	602	-	365	133	55
Lisboa	367	207	132	277	365	-	455	317
Mirandela	167	232	561	707	133	455	-	155
Porto	56	121	409	555	55	317	155	-

dicționarul tău isteț

portughez-român
român-portughez

LINGHEA

Dictionarul tău ișteț Linghea

portughez-român și român-portughez

.RO

Dicționarul a fost elaborat de colectivul de autori al Linghea S.R.L. și Lingea s.r.o.

Publicat de Editura Linghea, Timișoara, 2020.

Ediția I

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**Dicționarul tău ișteț portughez-român și român-portughez**

Timișoara : Linghea, 2020

ISBN 978-606-061-001-4

81

© Lingea s.r.o., 2020

www.linghea.ro

Toate drepturile sunt rezervate.

Niciun fragment al acestei publicații nu poate fi reprobus, copiat sau transmis fără acordul scris al editurii.

Printed in the EU.

Cuvânt-înainte	5
Abrevieri	6

Dicționar portughez-român**Ghid de conversație**

Expresii uzuale	314
Matematică	321
Culori și dimensiuni	326
Timpul	329
La școală	333
O zi obișnuită	337
Familia	339
Casa și locuința	342
Invitația și vizita	345
Natura	347
Omul	349
Sănătatea	354
Mâncăruri și băuturi	357
Munca și cariera	362
Calculatorul	366
La telefon	369
Timpul liber	370
În călătorie și în trafic	372
Sporturi	375
Vremea	377
Moda și îmbrăcăminte	379

Dicționar român-portughez**Elemente de gramatică**

Pronunția	628
Substantivele	630
Adjectivele	632
Articolul	635
Pronumele	638
Numeralele	646
Verbele	650
Adverbale	675
Prepozițiile	677
Conjunctiile	681
Interjecțiile	682
Lista verbelor neregulate	683

a¹ [ə] **prep** **1** în, la (direcție), lângă, spre (direcție) **2** la (o anumită oră) **3** la (în anumite circumstanțe) ► **a pе** pe jos; **a propósito** a propos; **ao contrário** dimpotrivă; **à esquerda** la stânga; **à pressa** rapid; **às escondidas** pe fururi, în secret; **às vezes** uneori, câteodată; **começar a chorar** a începe să plângă, a izbucni în plâns; **a 5 quilómetros de a.c.** la 5 kilometri distanță de ceva; **ao embarcar** la imbarcare; **A sério?** Vorbiți serios!; **à custa de a.c.** în detrimentul ceva, a ceva; **às quatro e meia** la patru și jumătate; **Chove a cántaros.** Afără toarnă cu găleata.; **Leve-me ao aeroporto.** Duceți-mă la aeroport.

a

Prepoziția **a** se comprimă și creează forme interesante cu articolul hotărât: **a + o(s) = ao(s)**, **a + a(s) = à(s)** sau cu pronumele aquele, **a + aquele(s) = àquele(s)**, **a(s) + aquela(s) = àquela(s)**.

a² [ə] **art -a** (articol feminin singular)

à [a] abbr de **a + a**

aba [abe] f clapă (pentru inchidere etc.)

abacate [ebek'atə] m avocado

abacaxi [ebeke'si] m ananas

abacaxi

Numele **abacaxi** care provine din limba tupí vorbită în America de Sud, la fel ca **ananas** – originar din limba guarani se traduce în română **ananas**. În Portugalia, cele două cuvinte desemnează altceva. Soiul **abacaxi** este mai dulce și în Portugalia este mai ieftin decât **ananasul**. În portugheza braziliană se folosește **abacaxi** cu ambele sensuri.

ábaco ['abeku] m numărătoare, abac

abade [eb'adə] m stareț

abadessa [ebed'eſe] f stareță

abadia [ebed'ię] f fabație

abafamento [ebefem'ētu] m zăpușeală
abafar [ebef'ar] v **1** a îñăbuși (reprima)
2 a mușamaliza ceva (un scandal etc.) **3** a diminua (un sunet) **4** a sufoca pe cineva
abainhar [ebejn'ar] v a tivi ceva cu ceva
abaixamento [ebejsem'ētu] m scădere în ceva (a intensității etc.), descreștere a ceva (a cantității etc.), diminuare **2** reducere, discount, rabat (pret) **3** depresie, deprimare
abaixar [ebej'ar] v **1** a reduce ceva, a scăde ceva (intensitate etc.) **2** a trage ceva (în jos) **3** a coborî (privirea) **4** a diminua (un sunet) **5** a umili pe cineva
abaixar-se v a se aplasca, a se feri (a se trage)

abaixa [eb'ajſu] adv în jos, jos; ~ da média sub medie; ~ de a.c. sub ceva; deitar ~ a.c. a face să cadă ceva (arunca pe jos); **rio** ~ în josul râului

abaixo-assinado m petiție

abajur [ebez'ur] m abajur, paravan (impotriva luminii etc.)

abalado, -a [ebel'adu] adj bulversat/-ă

abalar [ebel'ar] v a clătină ceva, a zgăltăi pe cineva/ceva

abanar [eben'ar] v a zgăltăi pe cineva/ceva; ~ a cabeça a clătină din cap

abandonado, -a [ebădun'adu] adj abandonat/-ă, singur/-ă (o persoană)

abandonar [ebădun'ar] v **1** a abandona (copil etc.), a părăsi pe cineva/ceva **2** a ieși din ceva (partid, associație etc.) ► ~ o trábalho a-și da demisia

abarrotar [eberut'ar] v a îndesa ceva undeva

abastado, -a [ebeſt'adu] adj avut/-ă, înstărit/-ă

abastecer [ebeſtə'er] v a livra ceva cuiva

abastecimento [ebeſtəsim'ētu] m aprovisionare (cu apă etc.)

abatedouro [ebetēd'oru] m (BrP) abator

abater [ebet'er] v **1** a doborî pe cineva/ceva (la pământ) **2** a tăia (copaci etc.) **3** a eutanasia ceva (un animal), a măcelări (porc etc.) **4** a doborî (un avion etc.)

abatido, -a [ebet'ido] adj abătut/-ă, deprimat/-ă, demoralizat/-ă, devastat/-ă

abatimento [ebetim'ētu] m **1** scădere în ceva (a intensitate etc.), descreștere a ceva (a cantitate etc.), diminuare **2** reducere, discount, rabat (pret) **3** depresie, deprimare

abdicação [ebdikes'ōu] f abdicare

abdicar [ebdik'ar] v a abdica, a demisiona (din funcție); ~ a pátria (fig.) a emigra

abdómen [ebd'omən] m burtă

abdominal [ebdumin'al] adj abdominal/-ă ♦ m abdomen (exercițiu de fitness)

abecedário [ebesəd'arju] m abecedar, abc

abelha [eb'ełe] f albină, albinuță

abelhudo, -a [ebəłudu] adj bagăret/-eață, curios/-oasă, indiscret/-ă

abençoar [ebeśu'ar] v a binecuvântă, a blagoslovi, a ferici pe cineva/ceva

aberração [ebərəs'ōu] f deviere

aberta [eb'erte] f înseninare (a cerului)

abertamente [ebərtəm'ētu] adv deschis (a vorbi)

aberto, -a [eb'ertu] adj **1** deschis/-ă **2** declarat/-ă (neascuns) ► ~ ao público

deschis publicului; ~ de par em par larg deschis/-ă

abertura [ebərt'ure] f **1** crăpătură, fanta, deschizătură (gaură) **2** deschidere (a unui eveniment etc.), uvertură, preludiu

► **horário de** ~ ora de deschidere

abeto [eb̄tu] m brad

abibe [eb'iþe] m nagăț

abismo [eb'ižmu] m prăpastie, hău

abjurar [ebzur'ar] v a abjura ceva (credință etc.)

abnegação [ebnages'ōu] f abnegație

abnegadamente [ebnagedem'ētu] adv cu generozitate, cu abnegație

abnegado, -a [ebnəg'adu] adj devotat/-ă

abnegar [ebnag'ar] v **1** a refuza ceva **2** a renunța la ceva

abóbada [eb'bobeđe] f boltă

abóbora [eb'bɔbre] f dovleac

abobrinha [ebubr'iňe] f (BrP) dovleac

abocanhar [ebukeň'ar] v a mușca din ceva

abolição [ebolis'ōu] f abolire a ceva

abolir [ebol'ir] v a aboli ceva (lege)

abolorecer [ebolɔrəs'er] v a mucăgi

abominação [ebumines'ōu] f dezgust, silă

abominar [ebumin'ar] v a detesta pe cineva/ceva

abominável [ebumin'avel] adj dezgustător/-oare, infect/-ă, execrabil/-ă, respingător/-oare

abonar [ebun'ar] v a garanta ceva (pentru calitate etc.)

abono [eb'onu] m **1** acont **2** elogiu, laudă **3** permis (de intrare etc.)

abordagem [ebɔrd'azđi] f poziție față de ceva (părere), abordare a ceva (a unei teme etc.)

aborigène [ebɔr'ižəne] adj aborigen/-ă (indigen) ♦ m aborigen (din Australia)

aborrecer [ebɔrəs'er] v **1** a plătiști pe cineva **2** a enerva pe cineva

aborrecer-se v **1** a se plătiști **2** a se enerva pe cineva

aborrecido, -a [ebɔrəs'ido] adj **1** neinteresant/-ă, plătișitor/-oare, plăticos/-oasă **2** furios/-oasă pe cineva **3** plătisit/-ă, blazat/-ă

aborrecimento [ebɔrəsim'ētu] m plăticiseală

abortar [ebɔrt'ar] v a avorta

aborto [eb'ortu] m avort; ~ (provocado) avort

abotoado, -a [ebutu'adu] adj încheiat/-ă (cămașă etc.)

abotoar [ebutu'ar] v a încheie (cu nasturi)

abraçar [ebres'ar] v **1** a îmbrățișa, a cuprinde pe cineva **2** a îngloba

abraço [ebr'asu] m îmbrățișare

abrandar [ebräd'ar] v **1** a încetini ceva **2** a înmuiu ceva (material etc.) **3** a micșora (impactul etc.)

abrandar-se v a se înmuiu (moale)

abranger [ebräz'er] v a conține, a îngloba

abrasar [ebrez'ar] v **1** a arde ceva (a incineră) **2** a încinge, a înrorsi ceva (un fier etc.)

abre-garrafas m desfăcător de sticle

abre-latas [ebrə'l-ate] m desfăcător de conserve

abreviar [ebrev'ar] v a adăpa ceva (căii etc.)

abreviadamente [əbrəviedəm̩'t̩ə] *adv* concis, pe scurt
abreviado, -a [əbrəvi'adu] *adj* prescurtat/-ă (versiune etc.)
abreviar [əbrəvī'ar] *v* a abrevia (un cuvânt etc.), a scurta ceva (temporal)
abreviatura [əbrəvī't̩u're] *f* abreviere
abridor [əbrɪd'or] *m* desfăcător
abrigada [əbrɪg'adə] *f* adăpost, culcuș
abrigar [əbrɪg'ar] *v* a include ceva (a conține)
abrigar-se *v* a se refugia, a se adăposti undeva
abribo [əbrɪ'gu] *m* adăpost, adăpostire, refugiu
abril [əbrɪ'l] *m* aprilie

abril

Conform Convenției de ortografie comună nou adoptate, denumirile lunilor se scriu cu literă mică și în portugheza vorbită în Europa.

abrir [əbrɪ'r] *v* **1** a deschide ceva (ușă etc.)
2 a descheiea (nasturi etc.), a întinde ceva (brațele etc.) **3** a vernisa (o expoziție etc.)
 ► ~ com chave a descuia ceva
abrir-se *v* a face cuiva o confidență
abrolho [əbrɔ'lou] *m* ghimpe, spin
abrunheiro [əbrunj'ejru] *m* porumbar (arbust), prun
abrunho [əbrunj'u] *m* porumbă (fruct)
abrupto, -a [əbruptu] *adj* abrupt/-ă, prăpăstios/-osă
absinto [əbs'it̩u] *m* pelin
absolutamente [əbsolutem̩'t̩ə] *adv* absolut; ~ não deloc, defel, ba
absoluto, -a [əbsol'utu] *adj* absolut/-ă, total/-ă (dezastru etc.)
absolver [əbsolv'er] *v* a absolvii pe cineva (de vină etc.)
absolvição [əbsolvis'ōu] *f* iertare, iertat, absolvire (de păcate)
absorção [əbsɔrs'ōu] *f* absorbție
absorvente [əbsɔrv'r̩t̩ə] *adj* absorvent/-ă
 ► ~ (higiénico) (BrP) tampon (igienic)
absorver [əbsɔrv'er] *v* **1** a absorbi ceva
2 a absorbi (lumină etc.)
absorver-se *v* **1** a se infiltra, a fi absorbit **2** a se scufunda în ceva

abstémio [əbst̩'ēmju] *m* abstinent (alcool), antialcoolic ♦ *adj* cumpărat/-ă (la mânare etc.)
abstenção [əbst̩sē'ōu] *f* abținere (de la vot)
abster-se *v* **1** a-și refuza (a se abține) **2** a se abține de la ceva (de la vot)
abstinência [əbst̩nē'sā] *f* abstinență de la ceva (de la alcool etc.)
abstinent [əbst̩nē't̩ə] *m* abstinent (alcool), antialcoolic
abstrato, -a [əbst̩rātu] *adj* abstract/-ă
absurdo, -a [əbs'urdu] *adj* absurd/-ă (idee etc.)
abundância [əbūndā'sja] *f* abundență, înfundare a ceva
abundante [əbūd'āt̩ə] *adj* abundant/-ă, considerabil/-ă (cantitate etc.), copios/-oasă
abundar [əbūd'ar] *v* a abunda în ceva, abunda (a fi din abundență)
abusar [əbu'z̩ar] *v* a abuza de cineva/ceva
abusivo, -a [əbu'zivu] *adj* excesiv/-ă, ofensator/-oare
abuso [əbu'zu] *m* abuz
abutre [əbu't̩r̩ə] *m* vultur
a.C. [a's'e] *abbr* î.H. (înainte de Hristos)
acobado, -a [əkeb'adu] *adj* **1** terminat/-ă, finalizat/-ă (îndeplinit etc.) **2** istovit/-ă, vilăguit/-ă
acabar [əkeb'ar] *v* **1** a se termina **2** a termina ceva (a duce la bun sfârșit), a termina (de făcut) ceva **3** a se desparti de cineva **4** a punе capăt la ceva, a curma ceva
 ► **estar para** ~ a se apropiua de sfârșit; **As baterias ~am.** Mi-s au descărcat bateriile.
acabar

Atunci când este însoțit de prepoziția **de**, acest verb exprimă terminarea unei acțiuni – **Acabaram de jantar.** – **Tocmai au terminat de cinat.**
 Atunci când este însoțit de prepoziția **por** exprimă cum sau în ce fel s-a terminat o acțiune – **Acabou por resolver o problema.** – **În cele din urmă au rezolvat problema.**

acabar-se *v* a se termina; **Acabou-se.** S-a terminat.
acácia [ək'asja] *f* salcâm
academia [əkedēm̩'ie] *f* academie

académico, -a [əked'ēmiku] *adj* academic/-ă
acafraõ [əsef'r̩ōu] *m* şofran
acaimo [es'ajmu] *m* botniță
acalentar [əkelēt'ar] *v* a răsfăta, a alinta pe cineva
acalmar [əkelm'ar] *v* a calma pe cineva/ceva, a liniști, a calma pe cineva
acalmar-se *v* a se calma, a se liniști
acamar [əkem'ar] *v* a culca (un copil etc.), a adormi pe cineva (cântându-i)
acampamento [əkempem'ētu] *m* camping, tabără
acampar [əkemp'ar] *v* a campa, a sta cu cortul
acampar-se *v* a campa undeva (tabără)
acanhado, -a [əken'adu] *adj* **1** sfios/-oasă, timid/-ă **2** strâmt/-ă, îngust/-ă (spațiu etc.)
ação [əs'ōu] *f* **1** acțiune **2** plângere (penală), actionare (în judecată), urmărire penală ► **de ~** de acțiune (un film etc.); **de ações** de acțiuni (piată etc.)
acariciar [əkerisi'ar] *v* a mânăgâia, a alinta, a se giuguiu cu cineva/ceva
acarino [əker'inu] *m* acarian
acarretar [əkeret'ar] *v* a provoca (o urmare), a pricinui
acasalamento [əkazelem'ētu] *m* cuplare, împerechere (sexuală)
acasalar-se *v* a se împerechea (animale)
acaso [ək'azu] *m* peripetie ♦ *adv* posibil ► **ao ~** la întâmplare; **por ~** întâmplător; **se por ~** pentru orice eventualitate
acatamento [əketem'ētu] *m* respect
acatar [əket'ar] *v* a respecta ceva, a ține cont de ceva (lege, sărbătoare etc.)
aceitar

Atenție, acest verb are două forme de participiu a căror utilizare diferă în funcție de verbul de care se leagă. Cu verbele **ter**, **haver** folosim forma regulată **aceitado**, cu verbele **ser**, **estar**, **ficar** la dateaza pasivă folosim forma neregulată **aceite(o)** – în plus, această formă se acordă în gen și număr cu subiectul.
Já o tinham aceitado. – **L-au acceptat deja.** Não foi aceite(o). – **Nu a fost acceptat.**

acautelar [əkauteł'ar] *v* a avertiza pe cineva de ceva
aceção [əsəs'ōu] *f* semnificație (a unui cuvânt etc.)
aceder [əsəd'er] *v* **1** adera la ceva (la un pact etc.) **2** a se conecta la ceva **3** a consimți la ceva (a fi de acord)
aceitação [əsəjet'sētu] *f* acceptare, accept
aceitar [əsəjet'ar] *v* **1** a accepta ceva (oferit etc.) **2** a aproba ceva (o propunere) ► **Eu aceito.** Accept.
aceitável [əsəj'tavel] *adj* acceptabil/-ă
aceleração [əsələrē'sōu] *f* accelerare, grăbire a ceva, devansare a ceva (proces etc.)
acelerador [əsələred'or] *m* acceleratie; ~ de particulas accelerator de particule
acelerar [əsələr'ar] *v* **1** a acelera (a mări viteza) **2** a accelera, a urgenta (un proces), a grăbi
acenar [əsən'ar] *v* a face cuiva cu mâna; ~ (com a cabeça) a da din cap (a aproba)
acendalha [əsəd'ałe] *f* vreascuri, surcele
acendedor [əsədəd'or] *m* brișă
acender [əsəd'er] *v* a aprinde; ~ a luz a aprinde lumina; ~ o fogo a aprinde focul; ~ o fósforo a aprinde un chibrit
acento [es'ētu] *m* accent (pe o silabă)
acentuar [əsētu'ar] *v* a accentua, a sublinia ceva
acepipe [əsəp'ipə] *m* delicatesă, trufanda
ácer [əsər] *m* arțar
acerbo, -a [əs'erbu] *adj* acru/-ă, înțepător/-oare (gust), aspru/-ă (vin)
acerca [əs'erke] ~ de despre
acercar [əsərk'ar] *v* a prezenta cuiva ceva
acercar-se *v* **1** a se apropiă (in timp) **2** a se apropiua de cineva/ceva (în spațiu)
acertadamente [əsərtemed'ētu] *adv* corect (fară greșeli)
acertado, -a [əsərt'adu] *adj* corect/-ă, potrivit/-ă, nimerit/-ă
acertar [əsərt'ar] *v* **1** a repară, a drege ceva **2** a nimeri ceva (tinta etc.) **3** a ghici **4** a reuși ceva cuiva
acerto [es'ertu] *m* **1** întintire **2** acord (scris), agreement (acord oficial), agrement (aprobată)
acervo [es'ervu] *m* o grămadă de ceva

acessar [esə'sər] *v* a avea acces *undevea* (a ajunge la ceva), a accede *la ceva*, a accessa *ceva* (informații etc.)

acessível [esə'sivəl] *adj* accesibil/-ă; a preçó ~ accesibil/-ă

acesso [es'eu] *m* 1 *acces la ceva*, accesare a ceva (a informație etc.), acces (drum etc.)

2 criză ► ~ à Internet acces la internet

acessório [esə'sɔrju] *m* 1 ~s *acessorii*

2 recuzită

achado [eʃ'adu] *m* obiect găsit; ~ arqueológico descoperire arheologică

achador [eʃed'or] *m* găsitor

achaque [eʃ'akə] *m* boală

achar [eʃ'ar] *v* 1 a crede 2 a i se părea *ciuva cumva* 3 a găsi (pierdut etc.) ► **Acho** muito caro. Mî se pare foarte scump; Acho que sim. Cred că da.

achatar [eʃet'ar] *v* a turti *ceva*

achegar-se *v* a se apropiia de *cineva/ceva* (în spațiu), (fig.) a se ciubări lângă *cineva*

aciano [esi'anu] *m* albăstrea

accidentado, -a [esid'etu] *adj* accidentat/-ă (strada etc.)

accidental [esid'et'l] *adj* întâmplător/-oare, accidental/-ă

accidentar-se *v* a se buși (o mașină), a se accidenta

accidente [esid'ēta] *m* accident; **ter um** ~ a se accidenta, a se buși (o mașină)

ácido, -a [asi'du] *adj* acid/-ă (proprietate) ♦ *m* acid (substanță)

acima [es'i'me] *adv* în sus; ~ de mai sus, peste (un nivel); ~ **de tudo** în primul rând; **ladeira** ~ la deal, în sus

acinte [es'i'ta] *m* faptă intenționată; **por** ~ intenționat, dinadins

acionista [esi'un'iște] *m* acționar, asociat

aclaração [ekleres'ōu] *f* clarificare

aclarar [ekler'ar] *v* a clarifica, a explica, a-și clarifica *ceva* (reciproc)

aclarar-se v 1 a se clarifica (a se explica) 2 a se înseñina

aclimatar-se *v* a se aclimatiza, a se obișnuui

active [ek'liv'e] *m* urcuș, suis

aço ['asu] *m* oțel

açoitar [esoj'tar] *v* a biciu în *cineva cu ceva*

acolá [ek'l'a] *adv* acolo, (pop.) colo

acolhedor, -a [ekəħəd'or] *adj* comod/-ă

acolher [ekəħ'er] *v* a întâmpina pe *cineva*, a ura *ciuva bun-venit*; ~ *a. com alegria* a saluta *ceva* (o propunere etc.)

acolhida [ekəħ'ide] *f* primire (a unui invitat etc.)

acolhimento [ekəħim'ētu] *m* 1 primire (a unui invitat etc.) 2 refugiu, adăpostire

acometer [ekumət'er] *v* a ataca pe *cineva/ceva* (fizic), a agresa, a agresiona pe *cineva*

acomodaçao [ekumodes'ōu] *f* cazare, găzduire

acomodar [ekumud'ar] *v* 1 a caza, a găzdui pe *cineva* 2 a ordona *ceva* (a aranja)

acompanhamento [ekōpepnem'ētu] *m* garnitură (mâncare) ► ~ de crianças îngrijirea copiilor

acompanhante [ekōpen'ēta] *m* companion, partener (de drum etc.)

acompanhar [ekōpeŋ'ar] *v* a acompania pe *cineva* (pe drum etc.), a conduce pe *cineva undevea*, a conduce pe *cineva* (la aeroport etc.); **estar acompanhado** de *alg* a fi însoțit de către *cineva*; **Acompanha-me à estação?** Mă conduceți la gară?

aconchegante [ekōʃeg'ēta] *adj* comod/-ă

aconchegar-se *v* (fig.) a se ciubări, a se ghemui lângă *cineva/ceva*

aconselhamento [ekōsəħəm'ētu] *m* consultanță

aconselhar [ekōsəħ'ar] *v* a sfătu pe *cineva ceva*, a sfătu pe *cineva*

aconselhável [ekōsəħ'avel] *adj* recomandabil/-ă

acontecer [ekōtəs'er] *v* a avea loc, a se întâmpla

acontecimento [ekōtəsim'ētu] *m* eveniment, întâmplare; ~s *m pl* evenimente

açor [es'or] *m* uliu

cordado, -a [ekord'adu] *adj* 1 treaz/-ă (care nu doarme) 2 convenit/-ă, stabilit/-ă

cordar [ekord'ar] *v* 1 a se trezi, a se deștepta 2 a se pune de acord *asupra/să facă ceva*

acorde [ek'ordə] *m* acord (in muzică)

acordeão [ekordə'ōu] *m* acordeon

acordo [ek'ordu] *m* 1 acord (consimțământ), concordanță 2 acord, agreement 3 acord cu *ceva*, asentiment, consimțământ pentru *ceva* ► de

~ com a.c. în concordanță cu *ceva*; **ficar de** ~ em a.c. a cădea de acord *asupra ceva*; **não estar de** ~ a nu fi de acord cu *cineva/ceva*; **De ~!** S-a făcut!; **De ~?** De acord?

acorrer [ekor'er] *v* a sări (in ajutor)

acossar [ekus'ar] *v* a persecuta, a săcâi, a agasa pe *cineva*

acostamento [ekustem'ētu] *m* (BrP) acostament

acostar [ekust'ar] *v* a sprijini *ceva de ceva* (de perete etc.)

acostumado, -a [ekustum'adu] *adj* obișnuit/-ă cu *ceva*

acostumar-se *v* a se obișnui cu *ceva*

açougue [es'oğe] *m* (BrP) măcelarie, carmangerie

açougueiro [esog'ejru] *m* (BrP) măcelar

acovardar-se *v* a se speria

acre ['akra] *m* acru (de teren)

acreditação [ekrēdites'ōu] *f* acreditare

acreditar [ekrēdítar] *v* a crede pe *cineva/ceva* (incredere) ► **Não acredito nele.** Nu-l cred.

acreditável [ekrēdítavel] *adj* credibil/-ă, verosimil/-ă, plauzibil/-ă

acrescentar [ekraʃēt'ar] *v* 1 a adăuga *ceva* (a spune), a adăugi 2 a adăuga *ceva* undevea, a adăugi 3 a crește *ceva* (prețurile)

acrescido, -a [ekrāʃs'ido] *adj* intensificat/-ă

acrésimo [ekr'ēssimu] *m* mărire a *ceva*

acrobata [ekrub'ate] *m* acrobat

acrobático, -a [ekrub'atiku] *adj* acrobatic/-ă

acrônimo [ekr'ōnimu] *m* acronim

acuar [eku'ar] *v* a se cabra (un cal etc.)

açúcar [es'uker] *m* zahăr; **cubo de** ~ bucațică de zahăr; **fábrica de** ~ fabrică de zahăr; **Quer ~? Vrei zahăr?**

açucareiro [esuk'erejru] *m* zahărniță

acudir* [ekud'ir] *v* (conjunt subir) 1 a sări (in ajutor) 2 a zgâlțâi pe *cineva/ceva*

acumulaçao [ekumules'ōu] *f* acumulare, cumulare

acumulador [ekumuled'or] *m* acumulator

acumular [ekumul'ar] *v* a acumula, a strângé *ceva*, a cumula *ceva* (multe lucruri)

acumular-se *v* a se acumula

acúmulo [ek'umulu] *m* acumulare, cumulare

acupressura [ekuprəs'ure] *f* acupresură

acupuntura [ekupūt'ure] *f* acupunctură

acusação [ekuz'esōu] *f* acuzație, învinuire de *ceva*, acuză, acuzare, inculpare

acusado [ekuz'adu] *m* acuzat, inculpat, părât

acusar [ekuz'ar] *v* a acuza pe *cineva de ceva* (pe nedrept etc.); ~ a **recepção** a confirma *ceva* (primire unei scrisori etc.)

acústica [ek'ufitikə] *f* acustică

acústico, -a [ek'ufitiku] *adj* acustic/-ă

adaga [ed'age] *f* punnal

adágio [ed'ażiu] *m* dicton, zicală, proverb

adaptação [edepetes'ōu] *f* adaptare, ajustare

adaptador [edeped'or] *m* adaptor; ~ de alimentație transformator

adaptar [edep'tar] *v* a adapta, a adecva, a adapta *ceva la ceva* (a potriviri), a adecva *ceva la/pentru ceva*, a adapta *ceva la cineva/ceva* (a potriviri); ~ para o cinema a face film după *ceva* (scenariu, carte)

adaptar-se *v* a se adapta la *ceva* (loc de muncă etc.)

adaptável [edep'tavel] *adj* adaptabil/-ă, ademais

[edəm'ajf] *adv* și în plus; ~ de pe lângă *ceva*

adenoides [edən'ojdəs] *fpl* polipi

adensar [edēs'ar] *v* a îngroșa (un sos)

adensar-se *v* a se îngroșa (gros)

adentro [ed'ētru] *adv* înăuntru

adepto [ed'ēptu] *m* fan al *cuiva/ceva* (al unei echipe etc.), suporter, partizan, adept (al unei idei etc.), susținător, adept

adequadamente [edəkwaðmentētə] *adv* adecvat, corespunzător

adequado, -a [edəku'adu] *adj* 1 adecvat/-ă, corespunzător/-oare (comportament) 2 potrivit/-ă pentru *ceva* 3 potrivit/-ă, nimerit/-ă

adequuar [edəku'ar] *v* a ajusta *ceva* (formă etc.)

aderêco [edər'ēsu] *m* 1 ornament 2 recuzită

aderênciia [edər'ēsja] *f* aderență (roți pe șosea etc.)

aderente [ədə'rēt̄ə] *m* susținător, adept, partizan ♦ *adj* adeziv/-ă, aderențial/-ă

aderir* [ədə'r̄it̄] *v* (conjurat preferit) **1** a se lipi de ceva (a adera), a se mula pe ceva **2** a se alătură cuiva/la ceva, adera la ceva (la un pact etc.)

adesão [ədəz'ō̄] *f* aderență (roți pe sosele etc.)

adesivo [ədəz'ivu] *m* plasture ♦ *adj* adeziv/-ă, aderențial/-ă ► **rótulo** *m* etichetă

adestrador [ədəstred'or] *m* dresor (la circ)

adestrar [ədəst̄ar] *v* a dresa (un animal)

adeus [əd'euf] *interj* adio ♦ *m* rămas bun, adio ► **A~!** La revedere.

adiamento [ədiem'ētu] *m* amânare

adiantado [ədiāt'adu] *adv* în avans, dinainte

adiantamento [ədiātēm'ētu] *m* acont, avans (plată)

adiantar [ədiāt'ar] *v* **1** a accelera (un proces etc.), a grăbi ceva **2** a declara (afirmație)

adiantar-se *v* o a lua înainte (despre ceas); **adiante** [ədi'āt̄a] *adv* în față; **ir~** a avansa; **A~!** Te rug! (permisiunea de a face ceva)

adiar [ədiār] *v* a amâna ceva (un eveniment etc.), a reprograma (pe altă dată), a suspenda (o sedință etc.)

adição [ədi'sō̄] *f* **1** completare, adăugare la ceva **2** adunare (operăție matematică)

adicional [ədišiun'al] *adj* adițional/-ă

adicionalmente [ədišiun'almēt̄] *adv* în plus la ceva

adicionar [ədišiun'ar] *v* **1** a adăuga ceva undeava, a adăugă, a adăuga (ceva în plus) **2** a aduna (un număr etc.) ceva la ceva

adido [əd'idu] *m* atașat (persoană)

aditivo [ədit'ivu] *m* adaos, aditiv ▶ **substâncias/pl aditivas** substanțe care creează dependență

adivinha [ədīv'iñe] *f* ghicitoare

adivinhar [ədīv'inar] *v* **1** a ghici ceva **2** a proroci, a profeti ► **Adivinha!** Ghic!;

adivinho [ədīv'iñu] *m* ghicitor, clarvăzător

adjacênciَا [ədʒes'ēsjā] *f* vecinătate

adjacente [ədʒes'ēt̄s] *adj* de lângă,

alăturat/-ă, adjacent/-ă

adjetivo [ədʒet'ivu] *m* adjective

adjudicação [ədʒudikē'sō̄] *f* atribuire (a unei sarcini)

adjudicar [ədʒudik'ar] *v* a atribui (oficial), a adjudeca ceva cuiva (de către instanță)

adjunto [ədʒ'untu] *m* asistent

administração [ədmīnistrā'sō̄] *f* administrație

administrador [ədmīnistrēd'or] *m* administrator, gestionar

administrar [ədmīnistrā'r] *v* **1** a conduce (o firma etc.) **2** a administra ceva (fonduri etc.)

administrativo, -a [ədmīnistrēt'ivu] *adj* administrativ/-ă

admiração [ədmīrā'sō̄] *f* **1** admirație pentru cineva **2** mirare, uimire ▶ **de ~ admirativ/-ă; olhar alg com ~** a admira pe cineva

admirado, -a [ədmīr'adu] *adj* uimit/-ă, uluit/-ă, consternat/-ă, stupefat/-ă

admirador [ədmīrēd'or] *m* admirator

admirar [ədmīr'ar] *v* **1** a admira pe cineva/ceva pentru ceva **2** a lua pe cineva prin surprindere (pe negropătire)

admirável [ədmīr'avel] *adj* admirabil/-ă, de admirat

admiravelmente [ədmīrevēlm'ēta] *adv* admirabil

admissão [ədmīs'ō̄] *f* admisite

admissível [ədmīs'vel] *adj* admisibil/-ă

admitir [ədmīt'ir] *v* a admite (adevărul), a recunoaște ceva (o posibilitate)

admoestação [ədmūestēs'ō̄] *f* avertisment, dojană, admonestare

admoestar [ədmūest'ar] *v* a avertiza pe cineva de ceva, a muștrului, a apostrofă pe cineva

ADN [a de 'enə] *m* ADN (acid dezoxiribonucleic)

adoçado, -a [ədus'adu] *adj* îndulcit/-ă

adoçante [ədus'ō̄ta] *m* îndulcitor (substanță)

adoção [ədus'ō̄] *f* adoptie, înfiere

adoçar [ədus'ar] *v* a îndulci

adoecer [ədus'ær] *v* a se îmbolnăvi de ceva

adolescente [ədələs'ēta] *m* adolescent

♦ *adj* adolescent/-ă, adolescentin/-ă (perioadă etc.)

adorar [ədər'ar] *v* **1** a venera pe cineva/ceva (o zeitate) **2** a adora

adorável [ədər'avel] *adj* adorabil/-ă, drăguț/-ă, fermecător/-oare, incântător/-oare

adormecer [ədərmēs'er] *v* **1** a adormi **2** a culca (un copil etc.), a adormi pe cineva (cântându-i)

adornar [ədərnar] *v* a decora, a împodobi

adorno [əd'ornu] *m* ornament

adotado, -a [ədut'adu] *adj* împrumutat/-ă (cuvânt etc.)

adotar [ədut'ar] *v* **1** a adopta (un copil) **2** a adopta (metodă etc.), a preluă (un cuvânt, o metodă etc.) **3** a adopta (attitudine)

adotivo, -a [ədut'ivu] *adj* adoptiv/-ă; **pai m~** tată adoptiv

adquirente [ədkir'ēt̄e] *m* cumpărător, achizițor

adquirir [ədkir'ir] *v* a achiziționa (bunuri), a obține, a căpăta, a procura

adrede [ədrēdə] *adv* intenționat, dinadins

adrenalina [ədrēnel'inē] *f* adrenalina

adriático, -a [ədri'ātiku] *adj* adriatic/-ă; (mar) A~ m Marea Adriatică

aduana [ədu'ane] *f* (BrP) vamă

aduaneiro, -a [əduen'ejrū] *adj* vamal/-ă ♦ **m vameș** ▶ **livre de tarifas**

aduaneiras fără taxe vamale

adubar [ədub'ar] *v* a fertiliza

adubo [əd'ūbū] *m* compost, ingrășământ (natural etc.)

adução [ədus'ā̄] *f* aprovizionare, alimentare

adulação [ədules'ō̄] *f* flingușire

adular [ədul'ar] *v* a adulta pe cineva

adulterar [ədultēr'ar] *v* a contraface (băuturi alcoolice etc.)

adultério [ədultēr'ju] *m* adulter

adulto, -a [əd'ul'tu] *adj* adult/-ă ♦ **m adult** ▶ **idade/f adulta** maturitate

adventício [ədvētē'siu] *m* nou-venit

adventista

Toate numele de ființe vii cu terminația -ista se folosesc pentru ambele genuri.

advento [ədvētu] *m* advent, Postul Crăciunului (la romano-catolicii)

advérbio [ədvērbju] *m* adverb

adversário [ədvərs'arju] *m* adversar

adversidade [ədvərsid'adə] *f* **1** neplăceri **2** adversitate

adverso, -a [ədvērsu] *adj* nefavorabil/-ă, neprielnic/-ă

advertência [ədvērtēsja] *f* avertisment, atenționare, avertizare (de ninsore etc.)

advertir* [ədvērt̄ir] *v* (conjunct preferit) **1** a atrage atenția cuiva asupra ceva, a avertiza pe cineva de ceva **2** a atenționa, a atrage atenția asupra ceva

advir* [ədvēr'v] *v* (conjunct vir) a reieși din ceva

advogado [ədvug'adu] *m* avocat, jurist, om al legii; ~ (de defesa) avocat

aéreo, -a [ə'ērēu] *adj* aerian/-ă, aeronomic/-ă, aviatic/-ă, correio *m* poștă aeriană; **travessia fáerea** survolare deasupra/peste ceva, zbor deasupra a ceva, peste ceva

aeróbica [əerōbik] *f* gimnastică aerobică

aeordinâmico, -a [əerōdin'āmiku] *adj* aerodinamic/-ă

aeródromo [əerōdrumu] *m* aerodrom

aeromoça [əerōm'ose] *f* (BrP) însoțitoare de bord, stewardesă

aeromoço [əerōm'osu] *m* (BrP) steward

aeronave [əerōn'avə] *f* avion

aeroporto [əerōp'ortu] *m* aeroport; **Leve-me ao ~** Duceți-mă la aeroport; **Ven ter comigo ao ~** Veni să mă luati de la aeroport?

aeroportuário, -a [əerōpōrtu'arju] *adj* aeroportuar/-ă

aerosol [əerōs'ol] *m* aerosol, spray

afã [ef'ā] *m* **1** zel **2** efort de a face ceva

afabilidade [əfəbilid'adə] *f* amabilitate

afagar [əfeg'ar] *v* a măngâia, a alinta pe cineva/ceva

afamado, -a [əfem'adu] *adj* faimos/-oasă, renumit/-ă, celebru/-ă

afanar-se *v* a se zbate pentru ceva (a munci din greu)

afastado, -a [əfeſt'adu] *adj* **1** îndepărtat/-ă **2** izolat/-ă, departe de lume (sat etc.)

afastamento [əfeſtemētu] *m* **1** destituire **2** izolare, separare **3** distanță ▶ **do trabalho** concediu medical